

47/2

POLSKA

CZEŚĆ I.

42

POLSKA

Podręcznik do Nauki Dziejów Ojczystych

dla

Szkół Parafjalnych w Ameryce

napisała

Siostra ze Zgromadzenia SS. Felicjanek

CZEŚĆ I

Przeznaczona dla 4 i 5 klasy.

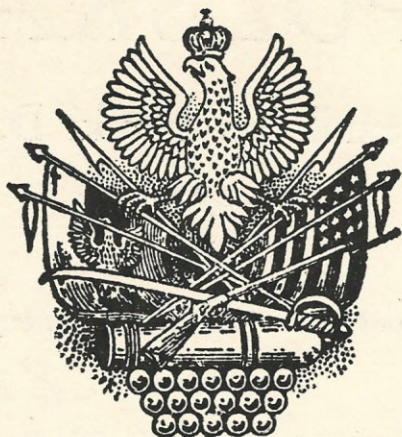

1 9 3 1

DRUKIEM NOWIN POLSKICH, 1226 W. MITCHELL ULICA,
MILWAUKEE, WIS.

DZIECIOM POLSKIM

Z

Serdecznem Życzeniem,

*by poznawszy Ziemię Ojców, jej kulturę
i jej tradycję, ukochały ją całym sercem
i przejęły się szlachetną dumą swego po-
chodzenia.*

AUTORKA.

PRZEDMOWA.

Wiele mamy podręczników do nauki dziejów ojczystych, których dostarcza nam Macierz nasza z zamorza. — Podręczniki te napisane są językiem pięknym, — nadto posiadają bogatą i zajmującą treść, wzbudzającą zamięłowanie do dziejów ojczystych. Mają zatem swą wysoką wartość wychowawczą. Błogostawione skutki osiągnąć z nich mogą jednak tylko dzieci w Ojczyźnie. Dla naszych polskich dzieci w Ameryce tylko te podręczniki do nauki języka polskiego będą miały swą wartość wychowawczą, które będą przystosowane do umysłu dziecka tu zrodzonego. Tej cechy nie mają właśnie podręczniki z Polski. By ten brak uzupełnić, postanowiliśmy napisać podręcznik do dziejów ojczystych przystosowany do pojęć naszych polskich dzieci w Ameryce.

Podręcznik nasz podzieliłyśmy na dwie części: Część I — „POLSKA W SWEJ PRZESZŁOŚCI POLITYCZNEJ” — obejmuje dzieje Polski od jej najdawniejszych czasów do jej upadku, i przeznaczona jest na 4 i 5 stopnie szkół parafjalnych w Ameryce. Część I napisana jest językiem prostym, ujęta w formie opowiadania, przystępnej dla dzieci tych stopni. Część II jest dalszym ciągiem części I i obejmuje następujące główne rozdziały: 1) POLSKA W PÓŁTORA WIEKOWEJ NIEWOLI, 2) POLSKA W ŻYCIU CODZIENNYM, 3) POLSKA W NAUCE, 4) POLSKA W SZTUCE, 5) POLSKA W LITERATURZE, 6) POLSKA W KOŚCIELE, 7) POLSKA W SWYCH ŚWIĘTYCH. Część II przeznaczona jest na 6, 7 i 8 stopnie.

W ramach rozdziału „POLSKA W LITERATURZE” uwzględnią się główne postacie takich naszych mistrzów pióra jak Kochanowski, Mickiewicz, Rejmont i t. d. Podane są także stosownie wybrane wyjątki z pism tych poetów i pisarzy, przystępne umysłom dzieci tych klas. Ustępny zaopatrzone są w objaśnienia rzeczowe i językowe. Rozdziały opracowane w ten sposób, że każdy stanowi dla siebie odrębną całość. Przy końcu rozdziałów podane są „testy” w czterech różnych formach. Nadto książka jest bogato ilustrowana.

W nadziei, że małe ta praca obudzi w dzieciach naszych ukochanie dziejów ojczystych, tradycji i kultury naszej narodowej i napełni je szlachetną dumą swego pochodzenia, wysyłamy tę książeczkę w świat z życzeniem, by trafiła nietylko do naszych polskich szkół, ale i do domów naszego polskiego ludu.

SS. FELICJANKI.

SPIS RZECZY

CO TO JEST POLSKA	viii
SŁOWIANIE	
Naród polski pochodzi od Słowian	1
Słowianie to ludzie spokojni, pracowici i gościnni.....	2
Starzy Słowianie lubili śpiew i muzykę	2
Słowianie byli początkowo poganami.....	3
Polanie czyli Polacy	3
BAJECZNE DZIEJE POLSKI	
Lech, Czech i Rus.....	4
Waleczny Krak czyli Krakus	5
Piękna, rozumna i dzielna Wanda.....	5
Popiel i jego niegodziwa żona Ryksa.....	6
Bogaty i gościnnie Piast i jego żona Rzepka.....	7
Postrzyżyny u Słowian	8
Dom Piasta świadkiem wielkiego cudu.....	8
MIECZYŚLAW czyli MIESZKO I, CHRZEST POLSKI w r. 965	
Za przyczyną Dąbrówki naród polski poznaje prawdziwego Boga	10
BOLESŁAW I ZWANY CHROBRYM (992—1025).....	
Św. Wojciech pierwszy patron Polaków.....	12
Miecz szczerbiec	13
MIECZYŚLAW II GNUŚNY (1025—1034)	
Niegodziwa Ryksa sprowadza na Polskę nieszczęście.....	15
KAZIMIERZ ODNOWICIEL (1040—1058)	
BOLESŁAW ŚMIAŁY (1058—1081)	
WŁADYSŁAW HERMAN (1081—1102)	
BOLESŁAW KRZYWOUSTY (1102—1138)	
Dzielną Głogowianie	19
WŁADYSŁAW II, BOLESŁAW IV, MIECZYŚLAW III (1138—1177) 21	
KAZIMIERZ SPRAWIEDLIWY (1177—1194)	
Zjazd w Łęczycy	22
LESZEK BIAŁY (1194—1202)	
SPROWADZENIE KRZYŻAKÓW DO POLSKI (R. 1226).....	
BOLESŁAW WSTYDLIWY (1227—1279)	
Solna góra Kingi	28
Dzicy Tatarzy sieją w Polsce śmierć i pożogę.....	29
Bohaterski książę Henryk Pobożny	30
LESZEK CZARNY (1279—1288)	
Tatarzy znów łupią Polskę	31
WACŁAW CZESKI (1300—1305)	
WŁADYSŁAW ŁOKIETEK (1306—1333)	
Litwini łączą się z Polakami	34
Bitwa pod Płowcami	35
KAZIMIERZ WIELKI (1333—1370)	
Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.....	37
Statut wiślicki	39
LUDWIK (1370—1372)	
JADWIGA (1384—1386)	
Posłowie litewscy u Jadwigi	41
Złota sprzączka Jadwigi	43

WŁADYSŁAW JAGIELŁO (1386—1434)	46
Bitwa pod Grunwaldem	49
Unja w Horodle	50
WŁADYSŁAW WARNEŃCZYK (1434—1444)	52
Wielka bitwa na Kosowem Polu	53
Bitwa pod Warną	54
KAZIMIERZ JAGIELŁOŃCZYK (1447—1492)	55
Polska odzyskuje Pomorze i Prusy	55
Nowa wojna z krzyżakami	56
JAN OLBRACHT (1492—1501)	59
ALEKSANDER (1501—1506)	61
Tatarzy napadają na Litwę	61
ZYGMUNT I (1506—1548)	62
Smutny koniec krzyżaków	64
Hołd pruski	65
Dzwon Zygmunta	67
Półwiekowe rządy Zygmunta I — to złote czasy w Polsce	68
ZYGMUNT AUGUST (1548—1572)	69
Wojna z Moskwą	70
Unja Lubelska	71
Wojsko kwarciane	72
Czasy Zygmuntownskie, to czasy złote	73
RRÓLOWIE OBIERALNI	75
HENRYK WALEZY (R. 1574)	76
STEFAN BATORY (1576—1586)	77
Potężne ramię Batorogo łamie siłę Iwana Groźnego	78
Stefan Batory zaprowadza najwyższe sądy czyli trybunały	79
Piękny czyn Kaspra Karlińskiego	80
ZYGMUNT III WAZA (1587—1632)	82
Wojna ze Szwedami	82
Wojna z Moskalami	83
Polska walczy z Turcją	84
WŁADYSŁAW IV (1632—1648)	85
Bohdan Chmielnicki zdrajca narodu	86
JAN KAZIMIERZ (1648—1668)	87
Klęska Kozaków pod Beresteczkiem	88
Napad na Jasną Górę	90
Stefan Czarniecki	93
MICHAŁ WISNIOWIECKI (1669—1673)	95
JAN SOBIESKI (1674—1696)	97
Sobieski pod Wiedniem	98
AUGUST II (1697—1733)	103
Dzielny czyn Kątskiego	104
STANISŁAW LESZCZYŃSKI	105
AUGUST III (1733—1763)	107
STANISŁAW PONIATOWSKI	107
Bezczelny czyn posła rosyjskiego Repnina	108
Konfederacja Barska	110
Wielki bohater Tadeusz Rejtan	111
Konstytucja 3go Maja	112
Konfederacja Targowicka	114
Tadeusz Kościuszko, naczelny wódz powstania	115
Szewe Jan Kiliński i pułkownik Jakób Jasiński	116
Bitwa pod Maciejowicami	117
TADEUSZ KOŚCIUSZKO i KAZIMIERZ PUŁASKI—	
Bohaterowie dwu światów	122